

NEW MEDIA – FELSŐFOKON

Fehér Katalin

Zsigmond Király Főiskola

feherkat@gmail.com

Absztrakt: A new media kifejezés mind a hazai, mind a nemzetközi felsőoktatási intézményekben egyre inkább meghonosodik – egy tantárgy egyik alfejezetétől az önálló képzésekig. A tendencia vizsgálatra érdemes a vonatkozó képzések oktatási/kutatási környezete, az intézményi struktúrában elfoglalt helye, strukturális jellegzetességei tekintetében. Az előadás elsősorban mintaadó példákra koncentrál, így az angolszász gyakorlat kerül előtérbe.

---

1. Bevezetés

2005 májusában rendezték meg az első nemzetközi konferenciát a new media oktatásáról New Yorkban. A multimédia/hipermédia, az internet/world wide web, a telekommunikáció/mobilkommunikáció hívószavak nyomán megjelent az oktatásban a new media összefoglaló név, s ez indukálta a rendezvényt. A „Share, Share Widely” szlogennel ellátott szakmai rendezvény akkor elsősorban a new media art oktatására koncentrált. Emellett a kommunikáció oktatása, a médiatudomány és az informatikai tanulmányok is közvetlen inputot jelenthetnek egy-egy new media tantárgyhoz, képzéshez. A következőkben olyan mintákat vesz sorra az előadás, amelyek feltételezésem szerint a jövőbeni new media képzések/tanulmányok prototípusai, illetve első komoly kezdeményezései. Tekintettel arra, hogy hagyományosan az angolszász felsőoktatásban jelent meg a tárgyalt formában, a példák elsősorban erre vonatkoznak.

2. A new media oktatása felsőfokon

2.1. New media kutató intézetek az oktatásban

Az angolszász felsőoktatás mintáival érdemes kezdeni ezen a területen az áttekintést, s ezen belül is egy általam személyesen is tanulmányozott intézetet szeretnék bemutatni. A University of Georgia Grady College (amely a reklám, a public relations, az újságírás, a telekommunikáció, valamint a művészet és újságírás szakot gondozza undergraduate és graduate szinten is) valamennyi szakjának munkáját kötelező és választható tárgyakkal támogatja az új kommunikációs technológiák oktatásával a Mobile Media Consortiumon keresztül működő The New Media Institute (NMI). Tantárgyai szervesen kapcsolódnak valamennyi kommunikációs képzéshez, sőt, az egyetemen oktatott más szakokhoz is (például a színház és dráma, a marketing, a mikrobiológia, stb. szakokhoz), valamint az említett konzorcium folyamatos kutatásokat végez 2004 óta a new mediával kapcsolatban Wireless Clouds and Zones címmel. Mindössze egy átfogó elméleti kurzus foglalkozik a new media történeti-társadalmi-gazdasági beágyazottságával, a további kurzusok multimédia laborban végzett kiscsoportos gyakorlatok.

1. kép

Oktatás a Georgiai Egyetem egyik multimédia laborjában

Alapjukat a Macintosh, a HP, az Intel, a Nokia, a Cingular és más infokommunikációs cégek konzorciuma adja, amely a legújabb technikai eszközöket biztosítja a gyakorlati kurzusokhoz. A diákok jellemzően egy témán dolgoznak fél évig, de ahhoz különböző médiakifejezési módokat kell alkalmazniuk a webes publikációtól a podcastingig. A felkínált kurzusok nem csak választhatók, illetve a fenti kommunikáció képzésekbe illeszthetők, hanem együtt elvégezve önálló végzettséget is adnak New Media Interdisciplinary Certificate néven.

Az Egyesült Államokban maradv a University of Minnesota rendelkezik hasonló kezdeményezéssel Institute for New Media Studies (NMM) néven, lassan 10 éve. A gyakorlati laborokkal és a könyvtárral együttműködve, vonatkozó szakmai rendezvények bonyolításával, az újságíró és média képzéssel (különös tekintettel a HDTV-re) karöltve működik, s folyamatos kutatási projekteket bonyolít a témában. Az érdeklődőknek ezzel kapcsolatban havonta egyszer ún. research breakfast-öt tartanak. Ez volt az az intézet, amely bár nem nemzetközi szinten, hanem elsősorban interdiszciplináris megközelítésben, 2001-től new media témában elindította önálló előadásoroztatát, illetve 2003-ban az új média kutatási lehetőségeiről konferenciát tartott. Jelenleg a School of Journalism and Mass Communication New Media Minor szakjának gondozója a College of Liberal Arts-on.

2. kép

A Minnesotai Egyetem New Media Minor szakjának weboldala

A képzés valamennyi undergraduate szakon minden hallgató számára nyitott, az alapozó kurzusok a new media társadalmi, gazdasági, kulturális, jogi és etikai vonatkozásait tárgyalják, majd ezek után történeti és földrajzi meghatározottságokat, művészeti és designnal foglalkozó megközelítéseket, illetve a new media technológiai és kommunikációs sajátosságait vizsgálják a tárgyak.

Hasonló kezdeményezések indultak meg Európában is, egyelőre opcionális kurzusokkal elsősorban, (pl. Freiburgban), illetve több oktató is kapcsolódik nemzetközi szinten a kanadai székhelyű Banff New Media Institute kísérleti kutatóintézetéhez.

2.2. New media szakok, képzések

Az Egyesült Államokban található University of Maine önálló new media programmal bír, amelyen alkalmazott ismereteket és kreatív alkalmazásokat sajátíthatnak el a hallgatók undergraduate és graduate szinten is. A technológiai jártasság, az artikulálható kritikai gondolatok és a kreatív médiafelhasználás professzióit kínálja a College of Liberal Arts and Science-en belül – elsősorban vállalkozó szelleműeknek és csapatban szívesen dolgozóknak. A kurzusok témái a közösségi interfész, az experimentális film, a játék-design, a távoktatás, a nyitott szoftverek, valamint fotózsurnalizmus, amelyekhez kulturális-társadalmi alapozás után a narratívák természete, az idő- és hálózatlapú gondolkodásmód, valamint további gyakorlati ismeretek (pl. new media választások, szerkesztés, prezentáció stb.) tartoznak.

Átevezve az európai kontinensre, Nagy-Britanniában több hasonló kezdeményezés is jelentkezik. A University of Bath például Multimedia Technology MSc szakon multimédia és információs technológia modulokat hirdet meg – elsősorban az interaktív vizuális információk témakörét tárgyalva. Készségek elsajátítását ígéri e területen, elsősorban mérnöki és szoftverkezelői megközelítéssel 12 hónapos tanulmányi idővel. Az informatikai kontextust a vonatkozó tárgyakat oktató tanszék neve is fémjelzi: Department of Computer Science. A 2001 óta működő tanszék alapjait a huszonöt éves múlta visszatekintő Matematika Tanszék adja.

Szintén Nagy-Britanniában az Imperial College London hirdet meg MSc szakot Science Communication címen a Humanities Programban, s elsősorban azoknak ajánlja, akik még nem biztosak benne, hogy a kommunikációs szakemberek foglalkoztatási szektorában hol szeretnének majd elhelyezkedni. Itt ugyanis az akadémiai és a gyakorlati oldal egyaránt erős, így akár a nyomtatott vagy az elektronikus médiában éppúgy megtalálja majd a helyét a hallgató, mint a new media alkalmazások, a PR és a PA, a kulturális intézmények, vagy az akadémiai kutatás, illetve a kommunikáció oktatás területén. A kutatási attitűdöt az intézet tevékenysége és a PhD képzés felé történő orientáció jellemzi. Témakörei a tudományos kommunikáció, a tudomány és a társadalom kommunikációjának története, interjú és riport, gyakorlatok a nyomtatott és az elektronikus médiában, a PR és PA területén, a multimédiában, a csoportdinamika, a narratívák és az etika.

Ugyanitt a University of Leeds működtet New Media BA képzést, s a webtechnológiák használatának, valamint a kommunikációs problémák megoldásának elsajátításra tesz ígéretet. Kulcstémái a kommunikációs problémák analízise, a kommunikációelmélet, a grafikus és az interaktív design, az animáció, a stratégiai tervezés, a projektmenedzsment, a dinamikus website-ok, interfész design, new media stratégiák, valamint külön tréningeket is felkínálnak tanároknak a témában. Négy lépésben határozzák meg a munkafolyamatokat: 1) stratégia 2) tervezés 3) design 4) kódolás. A képzés három féléves: az első két félévben elméleti és gyakorlati kurzusok vannak a felsorolt témák szerint, az utolsó félévben két nagyobb projekten dolgoznak a diákok: 1) New media stratégia és jövő, amelyhez szabadon választható másik téma társul (new media művészet, adatbányászati technikák, politikai választások) 2) két feladatot kell választani a kommunikáció ipar, az új kommunikációs technikák, valamint az információs társadalom témaköréből.

A London Schools of Economics Kommunikáció és Média Tanszéke New Media, Information and Society MSc szakon általános és kutatói változatot is felkínál a 150 hallgatónak, illetve 30 főnek

továblépést biztosít PhD képzésre. A kurzusok témái az információ- és tudásrendszerek, a média- és kommunikációelmélet, a média- és kommunikációkutatás, a média és technológia a mindennapi életben, a globalizáció és információs társadalom, a kommunikációs szabályok az elméletben és a gyakorlatban. Az ehhez kapcsolódó kutatási projektek a média és new media műveltség; a média és kommunikáció innováció, stratégia, szabályozás és irányítás; a globalizáció, média, kommunikáció összehasonlító tanulmányok; valamint a demokrácia, politikai kommunikáció és újságírás.

Ausztrál kezdeményezés a University of Queensland-en a kommunikáció alapképzési szakon a New media kommunikáció specializáció, amely new media írási és szerkesztési ismereteket kínál, ezen belül multimédia design, webkonstrukciót, demográfiai, társadalmi, gazdasági és pszichológiai hatások tárgyalását, az interaktív média multimedialis alkalmazásait, számítógépes grafikát, kép-alkotást, valamint a digitális információ transzformációjának megoldásait.

Ausztrália nemzeti egyetemén (Australian National University) Centre for New Media Arts néven működik önálló intézmény, mely a new media művészeti lehetőségeivel, az interaktív digitális médiával, a hipertextualitással (és az ezen belüli a kreatív írásmóddal), a számítógépes zenével, a digitális (mozgó)képpel, a vizuális kultúrával, az új média és az új média generációinak új narratíváival foglalkozik. Két BA szintű végzettséget ad három év után, a digitális művészet és a new media arts mester fokon és PhD képzésben is folytathatók. A diákok, illetve az alkotók performance-eken mutatják be munkáikat.

Összegzés

A new media megközelítése az oktatásban nyugatról jön. A bemutatás nem a teljesség igényével történt (tekintettel a terjedelmi korlátokra), de összefoglalásként elmondható, hogy a képzések a kreativitásra és az interdiszciplináris megközelítésre szinte minden esetben felhívják a figyelmet, s ezzel kapcsolatban bizonyos témák (pl. webdesign, társadalomtudományi megközelítések) elmaradhatatlanok. Jellemzően művészeti vagy kommunikáció- és médiatudományi a megközelítési mód, ami meghatározza az – egyébként igen sokoldalú – témákat. Visszacsatolva a bevezetésre: a New York-i konferencián az derült ki, hogy Kínában, Indiában, Indonéziában, Szingapúrban és Thaiföldön viszont olyan trendek indultak el, amelyek egyre meghatározóbbak lesznek a new media oktatásában. Ennek hatására elsősorban a művészeti megközelítés (így továbbra is a kreativitás) lesz domináns.

Irodalomjegyzék

- [1] O'Sullivan, Tom, Jewkes, Yvonne (eds): The Media Studies Reader. London: Arnold, 1997
- [2] Fritz, Mark: The New Media Institute Educates the Wireless Market. <http://www.econtentmag.com/Articles/ArticleReader.aspx?ArticleID=6610>. 2004
- [3] Conference on New Media Education honlapja: <http://newmediaeducation.org/>, illetve internetes kutatás